

Tångsnärta, *Chirolophis ascanii*

TEXT OCH FOTO ANDERS SALESJÖ

Tångsnärta

Tångsnärtan finns i norra Atlanten såväl längs Europas som Kanadas kust. Den förekommer längs hela norska kusten, på Island och längs större delen av kusten kring de brittiska öarna. I Danmark noteras arten sporadiskt och i Sverige förekommer den främst längs Bohuskusten, men enstaka fynd har gjorts ända ner till Öresund. Man har träffat på drivande yngel i sydvästra Östersjön, men aldrig några vuxna djur. Tångsnärtan blir upp till 30 cm lång, men är i regel avsevärt mindre. Den har en långsträckt, ålliknande kropp som är hoptryckt från sidorna. Färgen varierar från brunmarmorat till nästan svart. Nästan hela ryggen täcks av en lång ryggfena. De främsta ryggfenstrålarna har långa buskliknande utväxter, i synnerhet hos hanar strax innan leken på hösten. Det mest karaktäristiska kännetecknet på en tångsnärta är de buskiga tofsarna över ögonen. Dessa särskiljer den från alla andra nordiska fiskarter.

Tångsnärtan vistas vanligen på 10-40 m djup, men de förekommer regelbundet ned till cirka 200 meter, däremot så ser man dem aldrig i tidvattenzonen. De förekommer främst på sten- och klippbottnar där de gärna söker skydd mellan stenarna eller i djupa klippskrevor. Arten är relativt vanlig på skeppsvrak då dessa erbjuder en mängd hålor och skrymslen där de kan gömma sig. I sina gömslen vilar de på botten och stödjer sig på de små bukfenorna. De lever stationärt och man hittar dem ofta i par som håller till i samma klippskreva under flera års tid. Vintertid under december till mars kan de anträffas långt från sommarens hemmavatten. Födan utgörs av diverse olika ryggradslösa djur såsom små kräftdjur, blötdjur och havsborstmaskar.

De karaktäristiska utskotten ovan ögonen och tofsarna på de främsta ryggfenstrålarna blir extra stora under hösten strax innan leken. I synnerhet gäller detta för gamla hanar där ryggfenans utskott kan bli så långa att de hänger ner längs sidan av kroppen. Kring de främre ryggfenstrålarna bildas också körtelansvällningar. Körtlarna avger troligen substanser som verkar attraherande på honorna. Leken äger rum under höst och tidig vinter i oktober till januari. De genomskinliga, runda äggen är cirka 2,5 millimeter i diameter och fästs på stenbotten eller i omgivande växtlighet. Man tror att äggen vaktas av hanen eller honan, kanske av båda föräldrarna tillsammans. Äggen kläcks efter fem till sex veckor och larverna är då cirka 10 mm långa. De nykläckta ynglen svävar fritt i vattnet under en period innan de slutligen slår sig ner på botten och börjar leva som sina föräldrar.

Rödlistad

Naturvårdsverket har gett Artdatabanken i Uppsala till uppdrag att bedöma tillståndet för landets samtliga organismarter och upprätta så kallade rödlistor över hotade arter.

Tångsnärtan blev vid den senaste bedömningen, år 2000, rödlistad men anses inte hotad utan faller under kategorin missgynnad (NT-Near Threatened). □